

NÄR TIDEN STÅR STILL

Masterarbete
Av Lisa Andersson Andersson

Keramikkonst
Högskolan för design och konsthantverk
Göteborgs universitet

2015

Professor: Mia E Göransson
Handledare: Berit Lindfelt

Till E

Det förflutna påverkar mer än vad du tror

INNEHÅLLSFÖRTÄCKNING

Inledning, mitt och andras arbeten	4
Porslinsblocket	5
Porslinet	6
Den svarta klumpen	8
Objekten	9
Materialens betydelse	10
Installationen	11
Bilder	12-20

Minns du när vi hittade dagboken.
Hur vi bläddrade i den och försökte tyda den stränga
men barnsliga handstilen.
Det mest förbjudna.

Kommer du ihåg fotot som föll ur.
Två flickor i gråskala, från en tid inte allt för avlägsen.
Kommer du ihåg att den ena saknade ansikte.
Att det var bortskrapat.

INLEDNING
MITT
OCH
ANDRAS ARBETEN

Jag vill berätta om när tiden stod still.
Visa en sluten tidskapsel.
Göra ett stilla rum där tiden inte rört sig. Ett rum som ruvar på hemligheter.

Jag vill berätta om längtan att leta svar. Ett rotande i det förflutna.
Och kanske sökandet efter jag själv.

I det här arbetet kommer jag att fokusera på historierna. Jag vill berätta dem på ett lite mer subtilt sätt än jag vanligtvis gör.
Blanda föreställande och abstrakta skulpturer för att öppna upp till något annat. Jag tänker att jag måste lämna något för att uppnå något annat.

Som motpol och referens till det, har jag valt att titta på ett av mina tidigare arbeten. Som jag då hävdar är väldigt berättande. Nästan övertydligt. Det lämnar inte så många frågor obesvarade utan berättar precis vad det handlar om. Den installationen heter Familjehemligheter. Det är ett bord, en stol, en lampa, några fotografier, nycklar, lådor, varav en är uppbruten och där grön glasyr har runnit ut. Allt är byggt i lergodslera.

En konstnär vars rumsliga installationer har påverkat mig mycket är Joseph Beuys. Jag tänker ofta på hans storslagna lätthet. Hans manliga självförtroende. Inspireras av den och vill också vara sådär allvarlig men ändå lätt i mitt arbete. Säker och otvivelaktig.
Det kommer vara min strävan under det här projektet. Att ta min självklara plats. Ta ett över ett rum och sätta luften i rörelse.

Dessa fyra frågor ska jag bära med mig under arbetet.

Hur viktig är berättelsen för mig och för andra?

Vad händer med slutresultatet om jag försöker håller en rak process utan någon idémässig utsvävning?

Vad händer om jag eftersträvar ett stilla och långsamt yttryck. Riskerar installationen att bli tråkigt?

Och är tråkigt dåligt?

PORSLINSBLOCKET

Den säger inte så mycket.
Mest viskar den knappt uppfattbara otydligheter.
Det skrämmer mig lite.
Att den kräver så mycket av sina betraktare.
Att de tar sig tid att lyssna.
I ett samhälle där någon knappt har tid.

Men med mig pratar den.
Under arbetet för vi ett slags samtal.
Och jag tvivlar. Vet inte vad den föreställer, men jag känner starkt att den är viktig,
att den betyder något som jag inte riktigt kan sätta ord på.

Den pratar med mig när den fortfarande är obränd. När den står där och torkar.
Och jag oroar mig lite för vad som ska hända när den slutar. Vilket den kommer
att göra. Det gör de alltid efter en högbränning. När kvarts och fältspater smält
och materialet blivit sådär ogenomträngligt hårt. Dött. Men kanske är det helt rätt,
precis det jag vill åt den här gången.

I arbetet med blocket börjar jag tänka på Bianca Maria Barmens skulpturer. Hur
hennes värld och språk är så finstämt och hur äkta det känns. Som att hon är en del
av sin konst. Eller hennes konst en del av henne.
Jag tänker på hennes installation, Aljona. En flicka med uppvikta knän som blickar
ut över en stad. Det är en fin scen. Jag gillar också hennes materialmedvetenhet.
Det lätta gipset med den patinerade ytan.
Det jag har framför mig är inte alls samma sak, men mitt torkande vita porslins-
block påminner lite om gips. Salter och fett från mina händer har lämnat en solig
yta på kubens, och jag tvekar inför att bränna bort den.

Men jag bränner den, självklart gör jag det. Jag är alldeles för nyfiken för att låta
bli.

Den klarar bränningen och lämnar bara några små sprickor. Jag är ambivalent
vacklande till dem men låter mina keramiska ögon vila lite.
Undersöker om sprickorna kan tillföra något. Osäker i nuläget.

Den blir sådär hård och tät som jag föreställt mig.
Men jag tappar intresset för den. Den dör.
Till en början.
När jag sedan sätter den i sitt sammanhang tillsammans med de andra skulpturerna
tycker jag att den växer. Det blir ett fint spel mellan de lätta, porösa lerorna och den
semiblanka täta porslinsytan.

PORSLINET
Sagan om vitt

Egenskaper som jag tillskriver porslinet.	Krispig
	Skör
	Hård och Tät.
	Vass
	Död
	Vacker
	Oresonlig
	Motsägelsefull
	Delikat
	Ömtålig

Porslinet är oresonligt.
Som en mentalpatient utan tvångströja härjar den fritt och utan eftertänksamhet.
Jag kan inte kontrollera den.
Den bildar djupa sprickor och får stora sår.

Jag minns inte längre hennes ansikte. Och när jag försöker frammana det, måste jag koncentrera mig hårt. Lyckas nästan. Men så fladdrar hon iväg. Lika flyktig som en dröm, är hon borta. Det är något med ansikten. De verkar försvinna först.

För jag minns klart hennes underarmar.
En stjärnhimmel på armarna.
Med påhittade stjärnbilder på den tunna huden.

DEN SVARTA KLUMPEN

I tidigare arbeten har jag tänkt mycket på avsluten. Den delen där skulpturen möter mark.

Men vad händer om skulpturen inte möter mark. Vad uppstår då?

Jag får en idé om en stor form som bara nästan når golvet och därmed sätter luften i rörelse. I mitt huvud skapar den en spänning i rummet som jag vill undersöka.

Under arbetet växer den och lever sitt eget liv. Jag kan bara följa med. Både känslomässigt och fysiskt.

Klumpen har ett skelett av rör som jag sedan klär med ett utkavlat lersjok.

Jag har byggt så förut och vet att slumpen kan vara vänlig. Ett bra verktyg. Men jag släpper den aldrig helt fri. Jag har kunskapen om hur djupa dalar och håligheter bildas. Jag vet också vilka nivåskillnader på rören som blir bra och vilka effekter som det ger. Det blir ett bra samarbete mellan slumpen och mig.

Tyngdkraften motarbetar mig.

Jag har i många tidigare arbeten velat arbeta mot den. Eller med den.

Tyngdlagen med sina regler om hur den verkliga världen fungerar fascinerar mig. Och jag försöker ofta utmana den.

Tunna ben som håller upp en stor kropp.

Men jag tänker också att det lika mycket handlar om lerans kapacitet. Att jag vill testa och utmana den. Triggas av leken. Jag tänker att jag på många vis försöker lura den dit jag vill. Samtidigt som jag är lyhörd inför dess bärighet och förmåga. Jag tänker att allt detta pressas ihop till det som vi kallar kunskap.

En person berättade för mig att han tänkte på Salvador Dalís målningar när han såg mina arbeten. Jag kom då att tänka på en av mina första konstupplevelser.

Det var Randi på fritis som hade med sig en tung bok med bilder av Salvador Dalí. Boken gav mig tillträde till en fantastisk värld, där allting var lite skevt och inte stämde med verkligheten. Jag minns att jag fascinerades av de långa smala benen på de tunga elefanterna.

OBJEKTEN

Jag modellerar och gjuter.

Ibland kavlar jag och ibland ringlar, vet att de olika teknikerna ger olika uttryck och det försöker jag använda mig av.

Porslinsblocket ringlas upp. Jag använder den tekniken för hållbarhetens skull, men lika mycket för uttrycket det ger. Porslinet kan inte dölja något, den visar allt. Ränder efter korvarna träder fram efter högbränningen och bildar en slags årsringar på ytan. Det är fint.

Boken har under projekttiden ändrat form och skepnad, den förekommit som uppslagen och stängd, med olika ytor och leror.

Jag studerade böcker, tittade på hur sidorna faller och lägger sig. Skulpterade av pärmen och bokryggen.

Är noggrann.

Men jag tappar något viktigt.

Jag provar att skala av.

Genom att plocka bort detaljerna upplever jag att jag får något annat. Det är i nuläget oklart vad.

Men jag arbetar inte konsekvent.

Skokartongen måste behålla sina detaljer och historia om ursprungsmaterial. Gammalt kartongpapper som åldrats ovärdigt.

Under arbetets gång funderade jag kring objektens format. Jag ville att de skulle variera för att skapa en spänning i rummet. Jag hade också en uppfattning om att de olika objektens tyngd kontra lätthet kunde generera en subtil tvist mellan varandra.

MATERIALENS BETYDELSE

Jag anser att material berättar historier bara av att visa sina egenskaper. Jag tycker att det är intressant och jag vill använda mig av det.

För mig är de olika lerorna viktiga. Jag undersöker deras kvaliteter och ser hur de spelar mot varandra och försärker varandra.

Jag gör ett bibliotek av olika lergodsleror. Blandar leror med olika kvaliter och egenskaper och bygger upp en färgkarta. Det blir till stor hjälp när jag ska välja nyanser till de olika objekten.

Borden är skulpterade i en lergodsblandning med sågspån. Spånet är bra när jag bygger men den ger också en mer porös känsla som jag uppskattar.

Jag använder lergodslera, stengodslera, porslin och glasyr. Deras egenskaper får speglas i objekten.

INSTALLATIONEN

Slutresultatet som ska bli en installation.

Ett rum som berättar om tid som stått still och minnen från förlängesen. Jag tänker på stängda rum med efterlämningar av ett annat liv. En annan tid.

Jag vill försöka förmedla en känsla av tystnad.

Jag tror att det bildas en spänning mellan objekten om installationer innehåller både igenkännande vardagsföremål och abstrakta former. Jag tror också att en förvrängdhet mellan de båda kan berätta om gamla minnen som förändrats med tiden. Ett barndomsminne.

Jag tänker på Louise Bourgeois tunga och ibland mörka verk. Tänker att hon ofta berättade samma historia om och om igen. Och jag tycker att det är fint. Hennes historia tål att återberättas. Och jag tänker att det ger mig självförtroende att göra samma sak. Jag behöver inte komma på nya berättelser. Det räcker med dem jag har.

Jag tycker också om hennes sätt att i sina installationer, jag tänker särskilt på bu-rarna, blanda fina objekt med det obehagliga. Tycker att balansen är väl avmätt och smått genial. Hennes materialförståelse är fantastisk och när hon hävdar att materialet i hennes konst är underordnat, så tror jag inte riktigt att det är sant. Jag anser att hon vet exakt vad materialen kan ge henne och det är ingen slump att hennes kroppar och ansikten är gjorda i textilier stoppade i vadd.

Där är vi olika fast lika. Jag får många av mina skulpturala idéer genom leran. Det vita blocket hade nog inte sätt dagens ljus om jag inte börjat arbeta med porslin. Jag kommer aldrig kunna säga något annat.

Sluten enhet.

Jag har stängt alla former.

I början, omedvetet och utan att fundera över det. Under arbetets gång tänker jag att det handlar om att bevara mystiken i objekten. Så jag fortsätter. Mer aktivt slutar jag alla former.

Det är en del av min grundtanke att inte berätta för mycket, att upprätta ett slags samarbete med betraktaren.

Jag visar skokartongen och låter dig minnas vad du stoppade i den.

TACK TILL

Emil

Ellinor

Mia E Göransson

Berit Lindfelt

Renata Francescon

Joachim Harrysson